

VUODEN 2024 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Karkkilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 11.12.2023 § 117 talousarvion vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2026. Talousarviossa hyväksyttiin myös kaupungin toiminnan ja talouden valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava valtuuston hyväksymää talousarviota. Talousarvio sitoo toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla valtuuston toiminnan ja talouden ohjausväline. Siihen tehtävistä muutoksista päättää sitovuusmääräykset huomioon ottaen valtuusto. Taloussuunnitelma laaditaan vähintään kolmeksi vuodeksi ja sen ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot, ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset menot ja poistot

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä euromäärältään rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. *Tuloarvio* on valtuuston talousarviossa toimialalle asettama tulotavoite. Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisältyvät myös *sisäiset erät*. *Suunnitelman mukaiset poistot* ovat pitkävaikutteisten hankintamenojen kirjanpidollisia jaksotuksia. Poistoilla kunta jakaa pitkävaikutteisesta hankinnasta aiheutuvan kulun usealle tilikaudelle hankitun hyödykkeen vaikutusajan mukaisesti.

Talousarvion muutokset

Talousarvion määrärahojen ylityspaine tai tuloarvioiden alitusuhka tulee ensisijaisesti pyrkiä kattamaan tilikauden aikana toimielimen alaisen vuosisuunnitelman sisällä toteutettavien määrärahasiirroin. Myös talousarviossa asettuja vuositavoitteita tulee talousarviovuoden aikana muuttaa tai poistaa, mikäli tavoitteen toteuttaminen muuttuu jostakin syystä mahdottomaksi.

Talousarvion muutosesitykset on esitettävä kaupunginvaltuustolle niin ajantasaisesti kuin mahdollista. Talousarvion mahdollisesti tehtävät muutokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Talousarvion muutokset tulee muutosehdotuksessa perustella riittävällä tasolla ja muutosehdotus on tehtävä kaupunginhallituksen kautta niin, että valtuusto ehtii käsitellä ne talousarviovuoden aikana. Muutosehdotuksissa on tuotava ilmi, minkälaisiin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty, jotta talousarviossa pysyttäisiin. Talousarvion muutosehdotukset perusteluineen esitetään myös kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle raportoitavien osavuosikatsausten yhteydessä. Määräraha- ja tuloarviomuutosten yhteydessä on selvitettävä niiden vaikutukset tarvittaessa asetettuihin tavoitteisiin ja tehtävä myös perustellut esitykset tavoitteiden muutoksiksi. Mahdolliset kiireelliset ja toimintaan ja talouteen merkittävästi vaikuttavat muutokset on kuitenkin tuotava kaupunginhallituksen ja – valtuuston käsiteltäväksi viipymättä.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuus koskee talousarviovuoden 2024 tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita. Suunnitelmavuosien 2025 - 2026 sitovuus on ohjeellinen.

Käyttötalouden osalta talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimielinten toimintakate. Talousarviovuoden kaupunkistrategiaa toteuttavat vuositavoitteet ovat sitovia valtuustoon nähden. Ne esitetään talousarvion käyttötalouso-sassa.

Investointimäärärahat ovat sitovia talousarviossa esitettyjen investointihankkeiden mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hankeryhmälle tai hankkeelle hyväksymät menot ja tulot ovat sitovia, ja niitä voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä.

Rahoitukseen kohdennetut tulot ja menot ovat sitovia valtuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Vesihuoltolaitos on Karkkilan kaupungin taseyksikkö. Vesihuoltolaitoksen osalta sitovia eriä ovat tuloslaskelmassa osoitettu tilikauden tulos sekä investointien osalta valtuuston päättämät investointihankkeet.

Talousarvion toteuttaminen ja vastuu toteuttamisesta

Vastuu talousarvion toteutumisesta on omien, hallintosäännössäkin määriteltyjen vastuualueiden mukaisesti kaupunginjohtajalla, toimialajohtajilla, konsernipalvelujohtajalla ja palvelualueiden/yritysköiden päälliköillä. Talousarvion toteuttamisessa ja täytäntöönpanossa tulee talousarvion täytäntöönpano-ohjeen lisäksi huomioida myös muut voimassa olevat ohjeet ja säännöt. Talousarvion toteuttamiseksi toimielinten tulee laatia vuosisuunnitelmat valtuuston vahvistaman talousarvion perusteella ja toimittaa ne tiedoksi konsernipalveluille. Vuosisuunnitelmaluonnokset ja vuoden aikana vuosisuunnitelmiin mahdollisesti tehtävät muutokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla

kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Mahdolliset muutokset, jotka toimielimen vuosisuunnitelmassa tehdään talousarvioon verrattuna, tulee antaa tiedoksi konsernipalveluille heti, kun muutoksia on lautakuntatasolla hyväksytty. Toimielimen vuosisuunnitelman ja talousarvion sitovan toimintakatteen tulee olla samansuuruiset.

Vuosisuunnitelma on valtuuston hyväksymää talousarviota ja strategisia toiminnallisia tavoitteita yksityiskohtaisempi toiminnallinen ja taloudellinen selvitys toiminnasta ja määrärahoista. Se toimii keskeisenä johtamisen välineenä. Se määrittää pohjan toimielimen alaisen toiminnan ja määrärahojen seurannalle. Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät alaisensa toiminnan vuosisuunnitelmat. Talousarviossa hyväksytyjä määrärahoja saa käyttää ainoastaan talousarviovuoden menoihin.

Toiminnan ja talouden seuranta

Vuonna 2024 talousarvioita seurataan säännönmukaisella raportoinnilla. Talousraportit laaditaan pääsääntöisesti kuukausittain. Kuukausittaiset talousraportit käsitellään kaupunginhallituksessa ja tuodaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Investointien edistymisen on osa säännöllistä talousraportointia.

Valtuusto käsittelee laajemman taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista raportoivan osavuositarkastuksen maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun lopun tilanteista. Joulukuun osavuositarkastus on osa tilinpäätöstä. Osavuositarkastusluonnokset käsitellään kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtajiston kokouksissa ennen niiden viemistä päätöksentekoon. Mikäli osavuositarkastuksen tilinpäätösnäyte on huonompi kuin jaksotetun talousarvion toimintakate, tulee kaupunginhallituksen tehdä samassa kokouksessa valtuustolle esitys korjaavista toimenpiteistä, jotka varmistavat talousarvion mukaisen toimintakatteen toteuman vuoden loppuun mennessä.

Talouden tasapainotus

Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa alijäämäisen tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Karkkilan kaupungin taseessa oleva alijäämä, joka syntyi vuoden 2019 tilinpäätöksestä, on katettu vuoden 2022 tilinpäätöksessä ja vuoden 2023 tilinpäätös tulee lisäämään ylijäämän määrää. Taseen ylijäämän määrä on kuitenkin edelleen varsin pieni.

Vuoden 2024 talousarvio on alijäämäinen ja näin toteutuessaan pienentää taseeseen kertynyttä ylijäämää. Myös taloussuunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä.

Tällä taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 kaupungin on edelleen onnistuttava suunnitellussa talouden tasapainottamisessa, jotta talous saadaan aiempaa varmemmalle pohjalle. Karkkilan kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman vuosille 2022 - 2024 keväällä 2022. Tasapainotusohjelman toimenpiteitä tulee siis edelleen jatkaa.

Hankinnat

Kaupungin hankinnoissa noudatetaan hankintalain määräyksiä. Kynnysarvot ylittävät hankintailmoitukset julkaistaan julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilmassa. Kynnysarvot alittavat hankinnat kilpailutetaan kevyemmin. Kaupungilla on käytössä Cludia-järjestelmä. Toimialajohtajat, konserni-palvelujohtaja ja palvelualueiden/yksiköiden päälliköt vastaavat omien hankintojensa toteuttamisesta. Hankintapäätökset tekee hallintosäännön mukainen viranhaltija tai toimielin.

Rautainen kotikaupunki – kaupunkistrategia 2022 – 2025

Karkkilan kaupunginvaltuusto hyväksyi Karkkilan uuden kaupunkistrategian Rautainen kotikaupunki vuosille 2022–2025 kokouksessaan 20.12.2021. Kaupunkistrategia ohjaa kaupungin toimintaa käynnissä olevalla valtuustokaudella sekä määrittää valtuustokauden keskeiset tavoitteet.

Taulukossa on esitetty uuden kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet kaupunkistrategian kolmelle kaupungin yhteiselle muutosteemalle. Muutosteemat ovat 1) kasvun ja elinvoiman edistäminen, 2) hyvin-voinnin vahvistaminen ja 3) jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen.

Strategian puolivälitarkastelu oli käsittelyssä kaupunginhallituksessa 20.10.2023 ja kaupunginvaltuustossa 6.11.2023.

Muutosteema	Kaupunkistrategian tavoite 2022–2025
Kasvun ja elinvoiman edistäminen	1. Karkkila on vetovoimainen asumisen, yrittämisen ja matkailun kotikaupunki 2. Karkkila on osaamisen, innovaatioiden, työn ja kulttuurin kotikaupunki 3. Karkkila on kestävän kehityksen kotikaupunki
Hyvinvoinnin vahvistaminen	4. Karkkila on hyvinvoinnin ja osallistamisen kotikaupunki 5. Karkkila on sujuvan arjen ja viihtyisän ympäristön kotikaupunki 6. Karkkila on lähiluonnon ja harrastamisen kotikaupunki
Jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaaminen	7. Karkkila on hyvän työn ja yhdessä tekemisen kotikaupunki 8. Karkkila on tasapainoisen talouden ja tehokkaan toiminnan kotikaupunki

Talousarvion 2024 strategiaan perustuvat valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		1
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on vetovoimainen asumisen, yrittämisen ja matkailun kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asukasmäärän kehitys ➤ Yritysten ja työpaikkojen määrän kehitys ➤ Matkailutulon (€) ja työllisyysvaikutusten (hvt) kehitys 	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen kaupunkimarkkinointi (positiivisen tunnettuuden vahvistaminen, tonttimyynnin vauhdittaminen, matkamessut) ➤ Suunnitelmallinen investointien houkuttelu, yritystonttien tarjonnan kehittäminen ➤ Matkailupalvelujen kehittäminen (luontoreitit, matkailuneuvonta, oppaat, museon aukiolojen laajentaminen, markkinointiviestintä) 	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, elinvoimapäällikkö	

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		2
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on osaamisen, innovaatioiden, työn ja kulttuurin kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eri tasoisen koulutustarjonnan ja oppilas-/opiskelijamäärän kehitys ➤ Työllisyyden kehitys ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys ➤ TEAviisari: Kulttuurin kokonaistulos (vrt. koko maan ka) 	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Koulutustarjonnan laajentaminen (ammatillinen koulutus, Työväenopisto) ➤ Työllisyydenhoidon uudistukseen valmistautuminen, aktiivinen työllisyyspolitiikka ➤ Kulttuuri- ja luovien alojen edistäminen (kulttuuriohjelma, rakenteet, resurssit, verkostot) 	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja, elinvoimapäällikkö	

KASVUN JA ELINVOIMAN EDISTÄMINEN		3
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on kestävä kehityksen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kasvihuonepäästöt / asukas (ekologinen kestävyys) ➤ Perusasteen jälkeen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä (sosiaalinen kestävyys) ➤ Lainakanta / asukas (taloudellinen kestävyys) 	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kestävä kehityksen tiekarttojen käyttöönotto ja toteutus ➤ Kestävä kehityksen kriteerien käyttöönotto hankinnoissa ➤ Metsäsuunnitelman valmistuminen ja toteutus (Tekla, Ymla) 	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		4
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvinvoinnin ja osallistamisen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ HYTE-kertoimen kokonaispisteet, 0-100 (vrt. koko maan ka) ➤ TEAviisari: Kunnan kokonaistulos (vrt. koko maan ka) ➤ TEAviisari: Kuntajohto, osallisuus (vrt. koko maan ka) 	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hyvinvoinnin suunnitelmallinen kehittäminen kouluterveyskyselyn ja hyvinvointiraportin pohjalta ➤ Vaikuttajatoimielinten suunnitelmallinen osallisuuden lisääminen ➤ Kuntalaisten osallisuuden suunnitelmallinen kehittäminen ➤ Kaupungin HYTE-toimintamallin kehittäminen ja HYTE-yhteistyön toteuttaminen 	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		5
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on sujuvan arjen ja viihtyisän ympäristön kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asukastyytyväisyyskyselyn tulosten kehitys, ➤ Kaupungin palveluiden asiakastyytyväisyyden kehitys valituissa kohteissa	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen kaupungin infran ja kaupunkiympäristön kehittäminen (kadut, vesi- ja viemäriverkostot, yleisilme, liikenneturvallisuus) ➤ Saavutettavuuden edistäminen (VT2, joukkoliikenne) ➤ Asukastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

HYVINVOINNIN VAHVISTAMINEN		6
VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on lähiluonnon ja harrastamisen kotikaupunki	
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lähivirkistysalueiden kehittämisen toimenpiteet ja kävijämäärien kehitys ➤ Harrastaa jotakin harrastusta vähintään kerran viikossa, %-osuus (4-5-luokkalaiset, 8-9-luokkalaiset ja lukiolaiset)	
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suunnitelmallinen lähivirkistysalueiden kehittäminen (Koskireitti, muut luontoreitit, Toivike, Nyhkälänharju, kulttuurireitti) ➤ Suunnitelmallinen monipuolisten harrastusmahdollisuuksien kehittäminen (liikuntapaikkojen kokonaisuuden kehittäminen)	
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat	

JATKUVUUDEN JA TOIMINTAKYVYN TURVAAMINEN**7**

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on hyvän työn ja yhdessä tekemisen kotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kaupunkiorganisaation työhyvinvointikyselyn tulosten kehitys ➤ Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyskustannusten kehitys
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen ➤ Kaupunkiorganisaation kehittäminen (tehtäväkuvat, rakenteiden selkeys, yhteistyö, työhyvinvointi) ➤ Esihenkilötyön ja johtamisen kehittäminen (esihenkilökoulutuspaketin jatkaminen, johtoryhmäkoulutus)
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, henkilöstö- ja hallintopäällikkö

JATKUVUUDEN JA TOIMINTAKYVYN TURVAAMINEN**8**

VALTUUSTOKAUDEN STRATEGINEN TAVOITE	Karkkila on tasapainoisen talouden ja tehokkaan toiminnankotikaupunki
ONNISTUMISEN MITTARIT	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Talouden kehitys (tilinpäätöksen tuloskehitys) ➤ Karkkilan kaupungin lainamäärän kehitys ➤ Palveluverkon kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen ja toimintaan ➤ Kaupungin organisaatorakenteen kehittämistoimenpiteet ja niiden vaikutus talouteen, toimintaan ja työhyvinvointiin
VUODEN 2024 SITOVA TOIMINNALLINEN TAVOITE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Talouden tasapainotustoimenpiteiden toteuttaminen ➤ Palveluverkon kehittäminen ➤ Kaupungin organisaatorakenteen kehittäminen ➤ Sisäisten ohjeiden päivittäminen
OMISTAJA	Kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja, henkilöstö- ja hallintopäällikkö

Valtuuston päättämät vuoden 2024 sitovat toiminnalliset tavoitteet sitovat toimielimiä talousarvio- ja talousarviokirjassa päätetyn mukaisesti ja niitä ei saa muuttaa. Strategiakorttiin kirjattu ensimmäinen omistaja johtaa tavoitteen toteutumista ja vastaa tavoitteen raportoinnista.

Toimielinten vuosisuunnitelmissa tulee esittää valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden lisäksi muut toimielimen keskeiset toiminnalliset ja toiminnan kehittämiseen liittyvät toimenpiteet, joilla varmistetaan strategian ja talousarvion toteutuminen.